

**Sotsiaalministri määruse „Sotsiaalministri 18. septembri 2008. a määruse nr 56
„Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise tingimused ja kord“ muutmise“
eelnou seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määruse muutmise eesmärk on luua õiguslik alus üleminekuks sündmuspõhisele koosvõimelisele andmevahetusele tervise infosüsteemi andmestikega. Selleks loobutakse senisest tervikdokumendi kontseptsioonist, mis seob andmete esitamise kindla vormilise dokumendistruktuuriga ning takistab andmete kiiret, paindlikku ja vajaduspõhist edastamist. Muudatustega tuuakse määruse lisades seni sisaldunud andmekoosseisud määruse põhitekti ning määruse lisad tunnistatakse kehtetuks. Elektroonilise dokumenteerimise korral ei ole etteantud dokumendivormid enam vajalikud, kuna keskseks muutub andmete koosseis ja semantiline tähendus, mitte nende esitamine tervikliku dokumendina. Muudatused ei muuda andmete esitamise ega töötlemise põhimõtteid sisuliselt, vaid loovad tehnilised ja õiguslikud eeldused andmete tõhusamaks ja operatiivsemaks vahetamiseks. Määruse lisades olnud vormid tehakse pärast määruse jõustumist kättesaadavaks Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse teabekeskuse veebilehel erakorralisteks juhtudeks, kui dokumenteerimine paberil on ajutiselt vajalik.

Määruse muudatusega viiakse määruse reguleerimisala vastavusse määruse volitusnormiga. Samuti täiendatakse määrust õigusega kasutada määruses nõutud allkirja asemel digitaalset allkirja või asutuse digitaalset templi sellisel kujul, et selle dokumendi koostanud isik oleks tuvastatav. Muudatuse eesmärk on toetada elektroonilist dokumenteerimist ja kus võimalik, tuleks eelistada dokumentide vormistamisel tänapäevaseid digilahendusi.

Määruse muudatusega jäetakse dokumentide loetelust välja elupuhuse patomorfoloogilise uuringu saatekiri ja vastus, kuna seda ei käsitleta määruses enam eraldi dokumendiliigina juba 2018. aastal tehtud muudatusest alates. Nüüd viiakse ka dokumentide loetelu selle muudatusega kooskõlla.

Määruse muutmise ei too kaasa halduskoormuse muutust.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi innovatsioonivaldkonna nõunik Ülle Harak (ulle.harak@sm.ee). Määruse juriidilise analüüsi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigussakonna õigusnõunik Kaidi Meristo (kaidi.meristo@sm.ee). Määruse on keeletoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeletoimetaja Virge Tammaru (virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse sotsiaalministri 18. septembri 2008. a määruse nr 56 „Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise tingimused ja kord“ redaktsiooni RT I, 10.04.2025, 5.

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi kavandatud tegevusega „Määruse „Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise ning nende dokumentide säilitamise tingimused ja kord“ muutmise eelnõu“. Eelnõu ei ole seotud teiste eelnõudega.

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Eelnõu ei too kaasa isikuandmete kogumise, töötlemise ega säilitamise ulatuse suurenemist. Tegemist on olemasoleva andmekoosseisu ühtlustamisega – määruse lisades olevad andmekoosseisud, mis olid puudu määruse põhitekstist, on toodud määruse põhitekti. Andmekaitsealast mõjuhinnangut ei ole vaja koostada.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 105 muutmispunktist.

Punktiga 1 jäetakse määruse § 1 lõikes 1 välja tekstiosa „ja andmete säilitamise“, millega viiakse määruse reguleerimisala vastavusse määruse pealkirjaga. Sotsiaalkaitseministri 5. märtsi 2019. a määrusega nr 10 „Isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega seotud valdkonna eest vastutava ministri määruste muutmine“ muudeti käesoleva määruse pealkirja, mis oli seotud isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seadusega, millega viidi andmete säilitustähtaegadega seotud regulatsioon tervishoiuteenuste korraldamise seadusesse (TTKS). Käesoleva muudatusega ühtlustatakse ka reguleerimisala sõnastus pealkirjaga.

Punktiga 2 täiendatakse määruse § 3 lõikega 3¹, milles sätestatakse võimalus kasutada määruses nõutud allkirja asemel digitaalset allkirja või asutuse digitaalset templi sellisel kujul, et selle dokumendi koostanud isik oleks tuvastatav. Muudatuse eesmärk on toetada elektroonilist dokumenteerimist ja kus võimalik, tuleks eelistada dokumentide vormistamisel tänapäevaseid digilahendusi.

Punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks sätted, mis viitavad määruse lisades olevatele vormidele. Määruse muutmise eesmärk on loobuda vormipõhisest regulatsioonist. Muudatus toetab elektroonilist dokumenteerimist ja loob eeldused sündmuspõhisele koosvõimelisele andmevahetusele üleminekuks. Paragrahvi 4 lõike 1 punktide 9 ja 10 kehtetuks tunnistamine on vajalik, kuna määrus ei käsitle elupuhuse patomorfoloogilise uuringu saatekirja ja elupuhuse patomorfoloogilise uuringu vastust enam eraldi dokumendiliikidena. Nimetatud dokumendid on eraldi peatükina määrusest välja jäetud aastal 2018, nüüd jäetakse see välja ka dokumentide loetelust.

Punktiga 4 asendatakse määruse § 4 lõikes 2 sõna „delikaatseid“ sõnaga „eriliiki“. Muudatuse eesmärk on viia määruse terminoloogia kooskõlla isikuandmete kaitse üldmääruses (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679) kasutatava terminoloogiaga, mille kohaselt kasutatakse mõistet „eriliiki isikuandmed“.

Punktiga 5 muudetakse määruse § 14 lõike 1 punkti 9 sõnastust, asendades viite määruse lisas 32 olevale nõustamisplaanile viitega sama paragrahvi lõikele 1¹. Muudatuse eesmärk on tuua nõustamisplaani andmekoosseis määruse põhiteksti. Muudatus ei muuda nõustamise sisulisi nõudeid.

Punktiga 6 täiendatakse määruse § 14 lõikega 1¹, milles sätestatakse sünnitusjärgsel perioodil dokumenteeritava nõustamise andmekoosseis. Muudatusega tuuakse seni määruse lisas 32 sisaldunud nõustamisplaani andmekoosseis määruse põhiteksti. Muudatuse eesmärk on tagada andmekoosseisu säilimine õigusaktis. Sisulisi muudatusi nõustamise teemades ei tehta.

Punktiga 7 täiendatakse määruse § 20 punktiga 8, lisades dokumenteeritavate andmete hulka lisateabe. Muudatus on seotud määruse lisaga 6. Kuna määruse põhitekstis seda andmevälja võrreldes määruse lisaga ei ole, lisatakse see määruses loetellu.

Punktiga 8 sõnastatakse määruse § 21 punktid uuesti. Muudatusega tuuakse määruse lisades 7–10 sisaldunud andmekoosseis määruse põhiteksti. Sisulisi muudatusi dokumenteeritavates andmetes ei tehta.

Punktiga 9 asendatakse määruse § 28¹ lõikes 16 viide määruse lisas 32 toodud nõustamisplaanile viitega samas lõikes sisalduvale loetelule. Muudatus on seotud määruse lisaga 32, kust tuuakse nõustamisplaani andmekoosseis määruse põhiteksti. Sisulisi muudatusi nõustamise sisus ei tehta.

Punktiga 10 täiendatakse määruse § 28¹ lõiget 16 punktidega 1–22, milles sätestatakse raseduse jälgimise käigus nõustamisel käsitletavat teemasid ja nende käsitlemise ajad. Muudatusega tuuakse seni määruse lisas 32 sisaldunud nõustamisplaani andmekoosseis määruse põhiteksti.

Muudatuse eesmärk on säilitada nõustamise andmekoosseis õigusaktis. Sisulisi muudatusi nõustamise teemades ega ulatuses ei tehta.

Punktiga 11 muudetakse määruse § 47 lõiget 2 ning sätestatakse, et anesteesia kaart vormistatakse ennekõike elektrooniliselt Eesti Anestesioloogide Seltsi soovitatud vormi kohaselt. Kui aga objektiivsetel põhjustel ei ole võimalik elektroonilist lahendust kasutada, võib kasutada isekopeeruvat pabervormi. Muudatuse eesmärk on toetada elektroonilist dokumenteerimist ning vähendada vajadust õigusaktis detailsete vorminõuete sätestamiseks.

Punktiga 12 täiendatakse määruse § 52 lõike 1 punkti 3 ning tuuakse määruse lisas 19 olev vanuse täpsustus määruse põhiteksti, mis lisatakse sulgudes. Muudatuse eesmärk on tagada, et kõik dokumenteerimiseks vajalikud andmeväljad on määruse põhitekstis.

Punktiga 13 muudetakse määruse § 52 lõike 1 punkti 5. Parandatakse kirjaviga esimeses sõnas ja täpsustatakse sõnastust, kuna praeguses sõnastuses sisalduva „vastutaja“ puhul ei ole piisavalt arusaadav, keda selle all mõeldaks. Samuti tuuakse punkti 5 määruse lisas 19 olevad dokumendi koostaja kohta dokumenteeritavad täpsustavad andmed. Muudatuse kohaselt märgitakse dokumendi koostaja kohta ees- ja perekonnanimi, registreerimiskood ning eriala. Muudatuse eesmärk on tagada, et kõik dokumenteerimiseks vajalikud andmeväljad on määruse põhitekstis.

Punktidega 14–96 täiendatakse määruse §-de 52 ja 53 sätteid, lisades intensiivravil viibiva patsiendi jälgimisel tehtavate tegevuste juurde vastavad punktiväärtused. Muudatuste eesmärk on tuua seni määruse lisades 19 ja 20 sisaldunud punktiväärtused määruse põhiteksti tagamaks, et kõik dokumenteerimiseks vajalikud andmeväljad on määruse põhitekstis.

Kehtivas regulatsioonis on intensiivravi käigus dokumenteeritavad tegevused sätestatud määruse põhitekstis, kuid tegevustele vastavad punktiväärtused on sätestatud üksnes määruse lisades. Intensiivravil viibiva patsiendi kohta koostatakse iga jälgimisel oleva päeva kohta TISS-leht, kuhu märgitakse patsiendile tehtud tegevused ja neile vastavad punktid. Päeva jooksul kogutud punktide summa on aluseks Tervisekassa poolt tervishoiuteenuse osutajale intensiivravi voodipäeva eest tasumisel.

Muudatustega ei muudeta dokumenteeritavaid tegevusi ega nende punktiväärtusi, vaid korrastatakse regulatsiooni ülesehitust ning viiakse andmekoosseis tervikuna määruse põhiteksti.

Punktiga 97 täiendatakse määruse § 58 punkti 8 ja sätestatakse, et dokumenteerida tuleb lisaks vereülekande tegemisele ka verepreparaadi väljastamine. Muudatus on seotud määruse lisaga 23. Muudatusega tagatakse, et kõik dokumenteerimiseks vajalikud andmeväljad on määruse põhitekstis.

Punktiga 98 muudetakse määruse § 65 lõiget 2 ning asendatakse viide määruse lisas 28 toodud vormile sõnastusega, mille kohaselt võib pabervormi kasutada juhul, kui objektiivsetel põhjustel ei ole võimalik elektroonilist lahendust kasutada. Muudatuse eesmärk on toetada elektroonilist dokumenteerimist ning säilitada pabervormi kasutamise võimalus erandjuhtudel.

Punktiga 99 asendatakse määruse § 73¹ lõike 3 teises lauses tekstiosa „määruse lisas 29 toodud“ tekstiosaga „paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud“. Muudatusega asendatakse viide lisas 29 olevale vormile viitega määruse § 73¹ lõikes 3 loetletud andmekoosseisule. Muudatuse eesmärk on tagada vajalike andmete säilimine õigusaktis ka pärast määruse lisade kehtetuks tunnistamist.

Punktiga 100 muudetakse määruse § 73¹ lõike 3 kolmandat lauset, millega sõnastatakse ümber kiirabikaardi osaks oleva elustamise andmete koosseis. Kuna elustamiskaardi andmekoosseis ühtib TTKS § 59² lõike 2 alusel kehtestatud määruse andmekoosseisuga, viidatakse TTKS-i sättele ja tunnistatakse määruse lisa 30 kehtetuks.

Punktiga 101 täiendatakse määruse § 73¹ lõikega 3¹, milles sätestatakse paberkandjal kiirabikaardi andmekoosseis. Muudatusega tuuakse seni määruse lisas 29 sisaldunud kiirabikaardi

andmekoosseis määruse põhitekti. Muudatuse eesmärk on tagada andmekoosseisu säilimine õigusaktis ning toetada üleminekut vormipõhiselt dokumenteerimiselt andmepõhisele dokumenteerimisele. Sisulisi muudatusi dokumenteeritavates andmetes ei tehta.

Punktiga 102 muudetakse määruse § 73¹ lõiget 5 ning täpsustatakse, et kui patsient keeldub edasisest abist, kinnitab ta seda allkirjaga. Muudatuse eesmärk on liikuda paberipõhiselt dokumenteerimiselt elektroonilisele. Muudatusega jäetakse välja paberil dokumenteerimise kohustus, mis annab õiguse võimaluse korral võtta allkiri ka digitaalselt.

Punktiga 103 muudetakse määruse § 106¹¹ lõiget 4 ning sätestatakse, et tervisetöend väljastatakse TTKS § 59² lõike 2 alusel kehtestatud andmekoosseisus. Muudatuse eesmärk on loobuda vormipõhisest regulatsioonist ja kuna määruse lisa 33 andmekoosseisud ühtivad TTKS § 59² lõike 2 alusel kehtestatud andmekoosseisuga, on viidatud TTKS-ile.

Punktiga 104 muudetakse määruse § 106¹³ lõiget 2 ning sätestatakse, et tervisedeklaratsiooni võib esitada paberil või elektrooniliselt tervise infosüsteemi vahendusel TTKS § 59² lõike 2 alusel kehtestatud andmekoosseisus. Muudatuse eesmärk on loobuda vormipõhisest regulatsioonist ja kuna määruse lisa 34 andmekoosseisud ühtivad TTKS § 59² lõike 2 alusel kehtestatud andmekoosseisuga, on viidatud TTKS-ile.

Punktiga 105 tunnistatakse kehtetuks kõik määruse lisad, kuna dokumenteerimisel ei ole dokumendivormid enam olulised, ja kõik andmekoosseisud, mis määruse põhitekstist seni puudusid, on toodud määruse põhitekti. Praegused määruse lisad hakkavad olema kättesaadavad Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse teabekeskuse veebilehel erakorralisteks juhtudeks, kui dokumenteerimine paberil on ajutiselt vajalik.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega ega ole vastuolus ELi õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatuste mõju on peamiselt tehniline ja korralduslik. Muudatustega korrastatakse määruses sätestatud andmekoosseisud ning vähendatakse sõltuvust vormipõhisest dokumenteerimisest, toetades elektroonilist dokumenteerimist ja tulevikus sündmuspõhisele koosvõimelisele andmevahetusele üleminekut.

Muudatustega ei kehtestata uusi andmete esitamise kohustusi ega muudeta olemasolevate andmete sisu. Seetõttu puudub oluline mõju tervishoiuteenuse osutajate töökorraldusele, patsientide õigustele või halduskoormusele.

Määruse lisades olnud dokumentide vormide kehtetuks tunnistamine ei mõjuta tervishoiuteenuse osutajate võimalust dokumenteerida tervishoiuteenuse osutamist, kuna dokumenteerimine toimub valdavalt elektrooniliselt ning vormid tehakse jätkuvalt kättesaadavaks Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse teabekeskuse veebilehel.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Käesoleva määruse muudatuste rakendamisega ei kaasne kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Tervisekassale, Terviseametile, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusele, Tervise Arengu Instituudile, Eesti Haiglate Liidule, Eesti Perearstide Seltsile, Eesti Õdede Liidule ja Eesti Kiirabi Liidule.